

Svar på spørsmål om pensjon til private barnehager

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Telemark på spørsmål om pensjon til private barnehager.

TOLKNINGSUTTALELSE 18.01.2018

Gjelder

- Barnehageloven - § 8. Kommunens ansvar
- Barnehageloven - § 14. Kommunalt tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager
- Forskrift om tilskudd til private barnehager - § 4a. Søknadsordning for private barnehager med vesentlig høye pensjonsutgifter

Vi viser til e-post fra dere 20.juni 2017 hvor dere skriver at dere har mottatt spørsmål fra en kommune om pensjon til private barnehager. Kommunen har listet opp seks spørsmål, som vi har besvart under. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Beregning av pensjonspåslag – årsverk

Kommunen skriver at vikarer og permisjoner med lønn tas med i beregningen av antall heltidsstillinger i kommunale barnehager, men at dette ikke tas med i beregningen for private barnehager ettersom det kun er ansatte pr. 15.12 som blir registrert. Dette fører til at stillingene til vikarer og lovpålagte permisjoner i løpet av året ikke tas med, selv om det betales pensjon for disse. Kommunen mener at dette gjør at sammenlikningsgrunnlaget mellom de private og kommunale barnehagene blir ulikt.

Om beregningen av pensjonsutgiften i *kommunale* barnehager følger det av merknadene til § 4 a i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager at:

Det er ikke bestemte stillinger som er avgjørende for om pensjonsutgiften skal være med i beregningen eller ikke, men om vedkommende har arbeidet i den kommunale barnehagen. Det innebærer at pensjonsutgifter til vikarer, midlertidig ansatte osv. også skal være med i beregningen.

Vi er derfor enig i at vikarer og lovpålagte permisjoner skal tas med i beregningen av antall heltidsstillinger i kommunale barnehager. Spørsmålet er om tilsvarende type ansatte skal tas med i beregningen for de private barnehagene.

De private barnehagene skal hvert år levere inn årsmeldingsskjema. Det følger av vår veiledning til årsmeldingsskjema «Årsmelding for barnehager per 15.12.2017» punkt 8 at:

Her føres hver person som jobber i barnehagen.

Med ett årsverk menes den tid en fulltidsansatt i en barnehage arbeider, dvs. 37,5 timer per uke i 12 måneder (iberegnet ferie). For deltidsstillinger (stillinger med redusert timetall per uke eller arbeidsfri deler av året utover vanlig ferieavvikling) skal man regne om arbeidstiden til årsverk. En stilling med arbeidstid for eksempel 25 timer per uke, registreres med 0,67 årsverk ($25/37,5=0,67$). Vikarer ansatt på grunn av korte sykdomsfravær (inntil 3. måneder) skal ikke legges til.

Det er i veilederen ikke skilt mellom faste og midlertidig ansatte. Veilederen tar utgangspunkt i fulltidsansatt, deltidsstilling og vikarer. Vi mener dette innebærer at en midlertidig ansatt som er fulltidsansatt eller ansatt på deltid skal telles med i årsmeldingen. Dette styrkes av at veilederen innledningsvis i punkt 8 sier at «hver person» som jobber i barnehagen skal innmeldes. En fast eller midlertidig ansatt i fulltidsstilling, det vil si at den ansatte jobber 37,5 timer per uke i 12 måneder, skal altså telles som ett årsverk. Deltidsstillinger skal omregnes til årsverk, uavhengig av om de er faste eller midlertidige

stillinger. Det fremgår videre av veilederen at vikarer som er ansatt lenger enn 3 måneder også skal legges til.

Vi er derfor delvis uenig med kommunen som sier at sammenlikningsgrunnlaget blir ulikt. I de fleste tilfeller er sammenlikningsgrunnlaget i det vesentlige likt, og når både kommunale og private barnehager tar med midlertidig ansatte og vikarer (vikarer ansatt lenger enn 3 måneder for private) i beregningen, mener vi at sammenlikningsgrunnlaget mellom de kommunale og private barnehagene blir noenlunde likt. Selv om bruken av årsmeldingen gjør at antallet ansatte i perioden 15. desember til 31. desember ikke dekker året fullt ut, gjør bruken av årsmeldingen det enklere for barnehagen å søke om økt tilskudd. Kommunen har vært med på å godkjenne årsmeldingen til barnehagen, slik at kommunen slipper å gjennomgå om antallet heltidsstillinger stemmer når barnehagen søker.

Pensjonsutgift

Vi forstår det slik at kommunen spør om hva som er grunnen til at de private barnehagene ikke skal bruke tilskuddsåret i beregningen av om barnehagen har vesentlig høyere pensjonsutgifter, men pensjonsutgiften to år tilbake i tid.

Det følger av forskriften § 4 a at:

Den private barnehagens pensjonsutgifter fremgår av barnehagens to år gamle regnskap.

Bakgrunnen for at man skal benytte pensjonsutgiftene fra to år før tilskuddsåret og ikke utgiftene barnehagen har i tilskuddsåret, er for det første at det er regnskapet for to år tilbake som viser en fullstendig oversikt over barnehagens faktiske pensjonsutgifter. Den private barnehagen vil ikke kunne vise til de faktiske pensjonsutgiftene i tilskuddsåret, da regnskapet ikke er ferdig for dette året. Regnskapet er først ferdig året etter. Barnehager som søker om å få dekket vesentlig høyere pensjonsutgifter i 2017, må derfor ha hatt vesentlig høyere pensjonsutgifter i 2015.

For det andre vil bruken av de private barnehagenes to år gamle pensjonsutgifter i vurderingen av om pensjonsutgiftene er vesentlige, også sikre at sammenlikningsgrunnlaget blir likt med tilskuddsberegningen for øvrig. Både det ordinære driftstilskuddet og kommunens pensjonsutgifter fremgår av kommunens to år gamle regnskap.

Kommunens pensjonsutgifter og barnehagens pensjonsutgifter skal indeksreguleres med

faktoren for forventet pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren.

Dersom barnehagen ikke får dekket sine pensjonsutgifter i inneværende år etter at pensjonsutgiftene er indeksregulert, gjør vi oppmerksom på at kommunen har mulighet til å gi mer tilskudd utover forpliktelsene som følger av forskriften. Dette gjelder uavhengig om de private barnehagene har rett på økt tilskudd etter forskriften § 4 a eller ikke.

Premiefond

Kommunen skriver at kommunen skal trekke fra bruk av premiefond i sine pensjonsberegninger og spør om private barnehager også skal trekke fra bruk av premiefond når de skal vise barnehagens faktiske pensjonsutgifter.

Det følger av vår tolkningsuttalelse *Bruk av pensjonsfond og «vesentlig høyere pensjonsutgifter»* av 29.09.2017 at:

Med «pensjonsutgifter» i forskriften § 4 a menes den private barnehagens utbetalinger til de barnehageansattes pensjonsordning, som barnehagen er forpliktet til å gjøre.

Hvis barnehagen velger å putte inn ekstra innskudd i pensjonsordningen med sikte på å bygge opp et fond som kan brukes til innskudd på pensjonskontoen i senere år, er dette ikke en pensjonsutgift barnehagene er forpliktet til å gjøre. Derfor regnes innbetaling til premiefond ikke som en «pensjonsutgift» etter forskriften § 4 a, og det skal ikke være med i vurderingen av om barnehagen har «vesentlige høyere pensjonsutgifter».

Hvordan den private barnehagen velger å dekke sine pensjonsutgifter, er ikke en del av vurderingen av om barnehagen har «vesentlige høyere pensjonsutgifter» etter § 4 a. Det innebærer at om barnehagen velger å dekke sine pensjonsutgifter med bruk av premiefond eller vanlige driftsmidler, har det ikke betydning for vurderingen av om barnehagen har «vesentlige høyere pensjonsutgifter.»

Dette innebærer at for å finne ut hva en privat barnehages faktiske pensjonsutgifter er, skal man se bort fra premiefondet og se på de faktiske pensjonsforpliktelsene barnehagen har.

Nye avtaler – reforhandling

Kommunen spør om en pensjonsavtale regnes som en ny avtale dersom den reforhandles, og viser til at en privat barnehage som inngår en pensjonsavtale før 1. januar 2015 har etter

søknad krav på å få dekket vesentlige høyere pensjonsutgifter etter forskriften § 4 a. Dere mener at dersom avtalen reforhandles etter 1. januar 2015, må den anses som inngått på tidspunktet for reforhandlingen. Dere mener dette gjelder uavhengig av om det gjøres endringer i avtalen.

Det følger av § 4 a at

Har den private barnehagen pensjonsavtale inngått før 1. januar 2015 og vesentlig høyere pensjonsutgifter enn det som blir dekket gjennom pensjonspåslaget, har den private barnehagen etter søknad til kommunen krav på å få dekket sine pensjonsutgifter.

I høringsnotatet til bestemmelsen, datert 22.05.2015, ble det uttalt at søknadsordningen skulle innføres for å sikre at barnehager som hadde vesentlig høyere pensjonsutgifter enn det prosentpåslaget på 13 prosent utgjorde i sum, ikke skulle bli urimelig hardt rammet av omleggingen av pensjon. Bestemmelsen ble innført som en sikkerhetsventil for disse barnehagene. Det følger av høringsnotatet punkt 3.2.3 at

Denne ordningen vil bare gjelde for barnehager som har særlig høye pensjonsutgifter innen 2015. Barnehagen må også fortsatt ha særlig høye pensjonsutgifter etter 2015 for å omfattes av ordningen.

Departementet ga sin tilrådning til forslaget 22.10.2015.

Vi mener dette innebærer at kravet i bestemmelsen er at den private barnehagen har særlig høyere pensjonsutgifter innen 2015 og også har særlig høyere pensjonsutgifter etter 2015. Dette støttes også av brev fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet 12.05.2015 med krav om at en søknadsordning for private barnehager med særlig høye pensjonsutgifter skulle legges til i høringsnotatet som er nevnt over. Det følger av brevet at

Det skal i høringen foreslås en lukket søknadsbasert ordning for ikke-kommunale barnehager med særlig høye pensjonsutgifter. Det vil si at ordningen skal være forbeholdt ikkekommunale barnehager som i dag har spesielt høye pensjonsutgifter.

Vi mener på bakgrunn av dette at en privat barnehage som har særlig høye pensjonsutgifter innen 2015 og reforhandler avtalen etter dette, men fortsatt har vesentlig høyere pensjonsutgifter etter reforhandlingen, vil omfattes av bestemmelsen. Vi mener dette gjelder uavhengig av om det gjøres endringer i avtalen eller ikke. I tillegg må de andre vilkårene i § 4 a være oppfylt for at de private barnehagene skal få økt tilskudd.

Dersom en barnehage har vesentlige høye pensjonsutgifter ved 1. januar 2015, men reforhandler avtalen etter dette tidspunktet og da fremforhandler en avtale som innebærer at de ikke lenger har vesentlig høye pensjonskostnader, vil de ikke være dekket av bestemmelsen. Barnehagen må også etter 2015 ha vesentlig høye pensjonskostnader for å være omfattet av ordningen.

Kan kommunen kreve hele pensjonsavtalen fra den private barnehagen utlevert?

Dere viser til barnehageloven § 8 femte ledd hvor det fremgår at

Kommunen har rett til innsyn i dokumentene og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning dette anses nødvendig for å ivareta kommunens oppgaver.

Bestemmelsen gir kommunen rett til dokumentinnsyn og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning kommunene finner det nødvendig for å utføre sine oppgaver. Det følger av Ot.prp. nr. 72 (2004.2005), som dere også viser til, at

Barnehagemyndigheten avgjør selv hvilke opplysninger som anses påkrevet for å utføre myndighetens oppgaver.

Kommunen har rett til innsyn i de dokumenter som anses påkrevet, herunder de økonomiske opplysninger som er relevante ved behandling av saker etter forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd ...

Eksempler på dette kan være innsyn i barnehagens resultat- og balanseregnskap og budsjett og aktivitetsplaner.

På bakgrunn av dette mener vi det er opp til kommunen som barnehagemyndighet å vurdere i hvert enkelt tilfelle om hele pensjonsavtalen er «opplysninger som anses påkrevet» for at de skal kunne utføre sine oppgaver. Vi er noe usikre på hvilke tilfeller kommunen tenker på i brevet og hva formålet med utleveringen skal være, og kan derfor ikke svare mer konkret på dette spørsmålet.

Søknadsfrist private barnehager

Kommunen skriver at de ikke kan se at det står noe om frist for de private barnehagene til å

søke om ekstra pensjonstilskudd og spør om det er fastsatt en frist for dette. Det er ikke oppgitt noen søknadsfrist i bestemmelsen. De private barnehagene er derfor ikke bundet av noen frist for å søke om å få dekket sine pensjonsutgifter.

Vår referanse: 2018/1804

Oppgrader til en [støttet nettleser](#) for å få en reCAPTCHA-utfordring.

[Hvorfor skjer dette?](#)